

УДК 631.5/633.34

Овчарук О.В., д-р. с.-г. наук, професор кафедри рослинництва
Каленська С.М., д-р. с.-г. наук, професор кафедри рослинництва
Гончар Л.М., кандидат с.-г. наук, доцент кафедри рослинництва
Національний університет біоресурсів і природокористування України
E-mail: ovcharuk.oleh@gmail.com

РЕЖИМИ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ВОЛОГОЮ ТА ЕЛЕМЕНТАМИ ЖИВЛЕННЯ В ТЕХНОЛОГІЇ ВИРОЩУВАННЯ СОЇ В УМОВАХ ЗМІНИ КЛІМАТУ

Сучасне сільськогосподарське виробництво в Україні характеризується застосуванням різноманітних технологій вирощування культурних рослин, які розроблені як вітчизняною наукою, так і зарубіжними фірмами із застосуванням різноманітних комплексів машин, технічних, хімічних засобів для їх реалізації. З погляду підвищення конкурентоспроможності аграрної продукції перевагу надають упровадженню більш складних, проте гнучкіших до зміни зовнішніх впливів технологій із можливістю виключення зайвих операцій або їх інтегрування.

Основний обробіток ґрунту в технології вирощування сої посідає вагоме місце. У сучасному землеробстві його способам і глибині стали приділяти більшу увагу, оскільки, саме від підготовки ґрунту залежить рівень зволоження орного шару, його аерація, що має першочергове значення для проростання насіння, росту й розвитку кореневої системи та активності бульбочкових бактерій. В Україні основним способом обробітку ґрунту в регіонах, де культивують здебільшого сою, є оранка. В останні роки застосовують мінімальний та нульовий обробітки.

Мінімізація обробітку ґрунту чи повна відмова від нього змінює порівняно з традиційною системою рівень накопичення вологи, обумовлює диференціацію в орного шарі вміст елементів живлення, що позначається на їх доступності.

Виняткове значення для процесів ґрунтоутворення мають мікроорганізми. Їм належить основна роль у глибокому і повному руйнуванні

органічних речовин, деяких первинних і вторинних мінералів. Основна їх маса зосереджена у шарі ґрунту 0-20 см та з глибиною зменшується.

Мінімальний обробіток ґрунту змінює рівень накопичення вологи, обумовлює диференціацію орного шару за вмістом елементів живлення та рівня їх доступності. Це сприяє оптимізації поживного режиму та відтворенню родючості.

Під час основного обробітку ґрунту більшість насіння бур'янів заорюється, тому, ґрунт є тим середовищем, в якому це насіння захищене від негативного впливу навколишнього середовища та шкідників. На відміну від цього, життєздатність насіння бур'янів, яке залишається на поверхні ґрунту, значно знижується. У системі контролю бур'янів суттєвим фактором є рослинні рештки, які залишаються на поверхні ґрунту. Вони пригнічують проростання бур'янів, змінюючи умови навколишнього середовища та обмежуючи їх фізичний розподіл.

Сівозміни забезпечують найраціональніше використання орних земель, матеріальних і трудових ресурсів. Сівозміна дає можливість розробляти технологію вирощування сільськогосподарських культур з урахуванням їх взаємного впливу, а також післядії кожного заходу, що застосовується під найближчі попередники. Тому, зростання культури землеробства може бути забезпечене тільки в разі освоєння правильних сівозмін, які відповідають конкретним природно-кліматичним умовам.

УДК 635.652./654:631.5

Овчарук О.В., д-р. с.-г. наук, професор кафедри рослинництва
Мазуренко Б.О., асистент
Національний університет біоресурсів і природокористування України
E-mail: ovcharuk.oleh@gmail.com

ЗНАЧЕННЯ СОРТОВОЇ ТЕХНОЛОГІЇ ПРИ ВИРОЩУВАННІ КВАСОЛІ ЗВИЧАЙНОЇ (*PHASEOLUS VULGARIS* L.)

Вирощування і споживання квасолі в Україні набуває широкого розповсюдження. Низьке виробництво високобілкових продуктів харчування тваринного походження, їх висока собівартість, дає поштовх для збільшення площ під зернобобовими культурами. Для ефективного використання біологічного потенціалу сортів квасолі і ґрунтово-кліматичних умов Лісостепу важливе значення має розробка та впровадження у виробництво нової адаптивної сортової технології вирощування.

Ріст і розвиток рослин та формування їх продуктивності є важливими показниками, які ха-

рактеризують продукційний процес сільськогосподарських культур, зокрема квасолі звичайної. Важливу роль у формуванні продуктивності бобових культур є поєднання технологічних заходів та сортових особливостей квасолі. Розмноження й швидке впровадження у виробництво високоврожайних сортів є ефективним засобом підвищення валових зборів та поширення квасолі звичайної.

Наукою й практикою доведено, що високі врожаї перспективних сортів можуть бути отримані тільки за умови високої агротехніки. Виве-